

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Sint-Jan Berchmansinstituut te ZONHOVEN

Hoofdstructuur	voltijds secundair onderwijs
Instellingsnummer	40105
Instelling	Sint-Jan Berchmansinstituut
Directeur	Veronique HUBER
Adres	Kleine Hemmenweg 4_A - 3520 ZONHOVEN
Telefoon	011-81.36.83
Fax	011-81.71.38
E-mail	sjb.zonhoven@skynet.be
Website	http://www.sjb-zonhoven.be
Bestuur van de instelling	Katholiek Secundair Onderwijs Zonhoven
Adres	Kleine Hemmenweg 4_A - 3520 ZONHOVEN
Scholengemeenschap	SGKSO Sint-Quintinus
Adres	Kempische steenweg 400 - 3500 HASSELT
CLB	Vrij CLB Regio Hasselt
Adres	Jan Palfijnlaan 2 - 3500 HASSELT
Dagen van het doorlichtingsbezoek	23-03-2015, 24-03-2015, 25-03-2015, 26-03-2015, 27-03-2015
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	27-03-2015
Datum bespreking verslag met de instelling	29-05-2015
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Lieve CLAES
Teamleden	Ria COENEN, Jan MEERS, Walter VAN DEN BRANDT, William VROONEN

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	6
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	6
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	6
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?.....	7
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	7
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	7
3.1.1.1 Bedrijfseconomie in tso tweede graad in de studierichting Handel (D/2005/0279/014)	7
3.1.1.2 Bedrijfseconomie in tso derde graad in de studierichting Handel (leerplan D/2013/7841/014)	9
3.1.1.3 Biologie, chemie en fysica in aso tweede graad in de studierichting Wetenschappen en in aso derde graad in de studierichtingen Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde (leerplannen D/2012/7841/004, D/2012/7841/063, D/2012/7841/009, D/2006/0279/035, D/2006/0279/040 en D/2006/0279/058)	12
3.1.1.4 Engels en Frans in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Latijn-moderne talen, Moderne talen-wetenschappen (leerplannen D/2006/0279/041 en D/2014/7841/003, D/2006/0279/005 en D/2014/8741/005)	14
3.1.1.5 Project algemene vakken (PAV) in bso tweede graad Kantoor en Verzorging-voeding en in bso derde graad Kantoor en Verzorging (leerplannen D/2012/7841/014, D/2012/7841/026)	17
3.1.1.6 Specifiek gedeelte in bso derde graad in de studierichting Verzorging (leerplan D/2014/7841/033)	19
3.1.1.7 Wiskunde in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Latijn en Wetenschappen (leerplan D/2002/0279/047)	21
3.1.1.8 Wiskunde in aso derde graad in de studierichtingen Economie-wiskunde, Wetenschappen-wiskunde en Latijn-wiskunde (leerplan D/2004/0279/019)	23
3.1.1.9 Vakoverschrijdende eindtermen.....	25
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	26
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	26
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	27
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	28
4.1 Evaluatiepraktijk	28
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	31
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	33
6.1 Wat doet de school goed?.....	33
6.2 Wat kan de school verbeteren?	33
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	33
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	34
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	34

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.

De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Het Sint-Jan Berchmansinstituut is een aso-bso-tso school gelegen in een rustige omgeving buiten het centrum van Zonhoven. Het onderwijsaanbod omvat in het aso de studiegebieden Economie, Latijn en Wetenschappen. In het bso en het tso biedt het de studiegebieden Handel en Personenzorg aan.

De school behoort tot de scholengemeenschap Sint-Quintinus. In het verleden functioneerde het Sint-Jan Berchmansinstituut afzonderlijk van de vrije middenschool Zonhoven. Recentelijk is er een samenwerking tot stand gekomen waardoor een vlottere doorstroming vanuit de middenschool ontstond. Ook andere voordelen zoals een efficiëntere inzet van lesuren en middelen vormen de doelstelling van deze samenwerking. Het leerlingenaantal is sinds dit schooljaar terug gestegen.

De visie van de school is geënt op de afsprakenkaders van de scholengemeenschap. Ze is gericht op zorg voor leerlingen. De school streeft naar een open schoolcultuur. Via een aangename leef- en leeromgeving slaagt zij hier behoorlijk in.

Het erkenningsonderzoek werd gevoerd op basis van een representatief deel van het onderwijsaanbod en toont aan dat de leerplandoelstellingen voor alle onderzochte vakken voldoet, behalve voor bedrijfseconomie in tso tweede graad Handel. Daar heeft het onderzoek een tekort vastgesteld in de leerplanrealisatie. De inspectie stelt echter vertrouwen in de professionaliteit van de vakgroep om dit tekort weg te werken zodat dit geen gevolgen heeft voor het advies. De vakoverschrijdende eindtermen worden met voldoende diepgang nagestreefd, maar de structurele doelgerichtheid is niet sterk.

De school krijgt tevens een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

Het kwaliteitsonderzoek van de evaluatiepraktijk heeft aangetoond dat er verschillen tussen de vakgroepen bestaan. De evaluatie verloopt veeleer traditioneel en volgt niet steeds de richtlijnen van de leerplannen. Voor de evaluatie van de onderzoekscompetentie in de derde graad ontbreken schoolbrede afspraken en duidelijke evaluatiecriteria. De laatste schooljaren heeft de school enigszins ingezet op ontwikkeling en professionalisering met betrekking tot de evaluatiepraktijk.

Het algemeen beleid van de school getuigt van een democratische stijl, maar mist soms daadkracht om genomen beslissingen door te voeren. De schoolleiding stelt veel vertrouwen in de professionaliteit van de leraren en de vakgroepen. De aansturing en opvolging van de vakgroepwerking vraagt nog aandacht. Ook het realiseren en bewaken van een geïntegreerd kwaliteitszorgsysteem is nog een werkpunt voor de school.

Het onderzoek leidt tot een gunstig advies. De inspectie vertrouwt op het beleidsvoerend vermogen van de schoolleiding om de nodige bijsturingen uit te voeren in de tekorten op het vlak van de leerplanrealisatie. De school respecteert de onderwijsreglementering en ze schenkt voldoende aandacht aan de vakoverschrijdende eindtermen en aan de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 2 ASO Economie	wiskunde	
Graad 2 ASO Latijn	wiskunde	
Graad 2 ASO Wetenschappen	biologie, chemie, fysica, wiskunde	biologie, chemie, fysica
Graad 2 BSO Kantoor	project algemene vakken	
Graad 2 BSO Verzorging-voeding	project algemene vakken	
Graad 2 TSO Handel		bedrijfseconomie
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	Engels, Frans	Engels, Frans
Graad 3 ASO Economie-wiskunde	wiskunde	wiskunde
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen	Engels, Frans	Engels, Frans
Graad 3 ASO Latijn-wiskunde	wiskunde	wiskunde
Graad 3 ASO Moderne talen-wetenschappen	biologie, chemie, Engels, Frans, fysica	biologie, chemie, Engels, Frans, fysica
Graad 3 ASO Wetenschappen-wiskunde	biologie, chemie, fysica, wiskunde	biologie, chemie, fysica, wiskunde
Graad 3 BSO Kantoor	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Verzorging	project algemene vakken	specifiek gedeelte
Graad 3 TSO Handel		bedrijfseconomie

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Evaluatie
Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Bedrijfseconomie in tso tweede graad in de studierichting Handel (D/2005/0279/014)

Voldoet niet

Het onderwijsaanbod vertoont hiaten en daarom bereiken de leerlingen niet alle leerplandoelen volledig en voldoende evenwichtig. De evaluatiepraktijk is onvolledig en dus onvoldoende representatief voor het geheel van de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod	De leerplanrealisatie is onevenwichtig en de leerlingen realiseren een deel van de
<i>Volledigheid</i>	leerplandoelstellingen niet. Een samenspel van factoren ligt aan de grondslag
<i>Evenwicht</i>	hiervan: wissels in de lesopdrachten en het gemis aan gezamenlijke
<i>Beheersingsniveau</i>	leerplanstudie en planning om tot een evenwichtige leerstofbehandeling te
<i>Samenhang</i>	komen. Maar ook het lineair volgen van het leerboek en een zekere
	onwennigheid bij het toepassen van didactische software en projectwerk zijn
	oorzaken. De vakgroep legt te sterk de nadruk op het boekhoudkundig luik van
	het leerplan met veel toepassingen, herhalingsoefeningen en de manuele
	registratie in het systeem van dubbel boekhouden. Hierbij is er een
	spanningsveld tussen de pedagogische taakbekommernis van de leraren en de
	noodzakelijke voortgang om het leerplan integraal af te werken. De leraren
	benutten de jaarplanning onvoldoende als instrument om alle leerinhouden
	oordeelkundig over het jaar te spreiden.

Anders dan het leerplan verwacht, hebben de leerlingen voor deel 2 'De documentenstroom in een handelsonderneming' de documenten enkel beperkt en op een klassieke wijze - met het leerboek - geanalyseerd en niet via een computersimulatie. Ze hebben derhalve geen ervaring opgedaan in een realiteitsgerichte leersituatie. Het leerplan vermeldt uitdrukkelijk dat de leerlingen eerst de documenten leren analyseren, daarna manueel verwerken en tenslotte geautomatiseerd verwerken.

In het onderdeel 'Verkopen moet je leren' primeert de theoretische aanbreng op een praktijkgerichte realisatie. Er gaat te weinig aandacht uit naar de kerndoelstelling: het voeren van eenvoudige verkoopgesprekken en de realisatie van een praktische en vakoverstijgende verkoopoefening.

Ook voor het onderdeel projectwerk (twee maal twaalf richtinggevende lestijden) was er weinig of geen aandacht.

De leerlingen krijgen in beide leerjaren meer dan voldoende tijd om de commerciële, financiële en diverse verrichtingen manueel te analyseren, om ze nadien te registreren in het systeem van dubbel boekhouden. Daarnaast komt ook de BTW-aangifte diepgaand aan bod, evenals de eindejaarsverrichtingen. Voor de integratieoefening met eenvoudige en gevorderde verrichtingen in het tweede leerjaar krijgen de leerlingen onvoldoende verwerkingstijd. Nochtans schrijft het leerplan voor dat deze oefening een ideale gelegenheid is om de leerlingen een heel praktijkgerichte oefening te laten uitvoeren. Bij de boekingen van de documenten werken de leerlingen sporadisch met een didactisch boekhoudpakket. Volgens het leerplan zouden de leerlingen in beide leerjaren de meest courante verrichtingen ook op die wijze moeten leren registreren. De

school kan niet aantonen dat dit voldoende regelmatig gebeurt.

Goed voorbereide didactische bezoeken of extramurale activiteiten, met aanvullende leerplangerichte opdrachten of groepswerken zijn te beperkt om bij te dragen tot een creatieve curriculumverruiming. Ook de inbreng van actualiteit is veeleer beperkt.

Uitrusting
*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De school voldoet aan de minimale materiële vereisten van het leerplan. De nieuwe leslokalen zijn uitgerust met een beamer voor grootbeeldprojectie en een elektronisch bord. Toch is het vooral de leraar die van de uitrusting gebruik maakt. Op vraag van de leraren kunnen de lessen plaatsvinden in goed uitgeruste ICT-lokalen met internetmogelijkheid en de nodige softwarepakketten. Tijdens de reguliere lessen maken de leerlingen echter weinig gebruik van ICT. Ze krijgen daardoor weinig kansen om, met behulp van ICT, te leren in krachtige leeromgevingen. Globaal bekeken is het dan ook niet duidelijk of de ICT-geletterdheid van de leerlingen op peil is.

De leerlingen werken hoofdzakelijk met een invulboek en enkele aanvullende notities. Actuele teksten, socio-economische artikels en praktijkdocumenten zijn veeleer schaars. De vakgroep staat voor de uitdaging om op basis van de leerplaninformatie de meest geschikte didactisch software in te schakelen.

Leraren en leerlingen benutten in toenemende mate de mogelijkheden van het elektronisch leerplatform voor leerstofoverzichten, taken en remediëringsoopdrachten of correctiesleutels bij oefeningen.

Evaluatiepraktijk
*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De toetsen en examens weerspiegelen de behandelde leerstof, maar tevens de lacunes in de leerplanrealisatie. De totaliteit van de evaluatie is hierdoor onvoldoende representatief voor het geheel van de leerplandoelstellingen. Voor de behandelde leerplanonderdelen zijn de vragen doorgaans voldoende valide voor de leerplandoelstellingen. Kenniselementen en inzichten in de boekhoudmechanismen komen dus ruim voldoende aan bod in talrijke en uitgebreide toetsen. Veeleer sporadisch krijgen de leerlingen (voorbereidings)taken en (groeps)opdrachten. Hoofdzakelijk de punten voor toetsen en in zeer beperkte mate deze voor taken bepalen het resultaat voor het dagelijks werk. De leraren volgen de aanbeveling in het leerplan om via opdrachten en creatieve taken ook vakvaardigheden en attitudes bij de evaluatie te betrekken, nog onvoldoende op.

De toets- en examenvragen liggen in elkaars verlengde: de leerlingen weten duidelijk wat van hen verwacht wordt. Over het algemeen zijn de examenvragen voldoende kennis- en toepassingsgericht met een duidelijke puntenverdeling. Linken met de actualiteit zijn beperkt.

De examens bepalen voor het grootste deel het eindresultaat. Of de afgesproken inhoud en verhouding tussen dagelijks werk en examens op schoolniveau (25/75) nog in voldoende mate tegemoet komt aan de eisen van het leerplan, heeft nog geen aanleiding gegeven tot reflectie. De vakgroep streeft nog onvoldoende naar procesevaluatie zoals het leerplan vraagt.

Leerbegeleiding
*Preventief
Curatief*

De lessen verlopen doorgaans leraargestuurd met het onderwijsleergesprek als dominante werkvorm. Er is voldoende ruimte voor inbreng en interactie. Het systematisch gebruik van het boekhoudalgoritme ondersteunt het boekhoudkundig leer- en redeneerproces. De leraren begeleiden en ondersteunen de leerlingen en trekken voldoende tijd uit om extra oefeningen te geven en de leerstof te herhalen vóór toetsen en examens. Het klassikaal

inoefenen van de leerinhouden neemt echter veel tijd in beslag. De aandacht voor binnenklasdifferentiatie, voor zelfstandig werk en voor activerende leeractiviteiten is beperkt.

De opvoedkundige bekommernis voor de leerlingen concretiseert zich via talrijke ondersteuningsinitiatieven. Voor (zij-)instromers zijn er structurele inhaallessen voor boekhouden en dactylografie. Daarnaast is er aandacht voor remediëring, zowel individueel als klassikaal. Leerlingen met problemen kunnen rekenen op extra oefeningen en uitleg tijdens de middagpauze. Ter ondersteuning of remediëring van het leerproces krijgen de leerlingen doorgaans gerichte feedback over hun prestaties n.a.v. toetsen. Begeleidende en bemoedigende vakcommentaren overheersen bij de rapportering; analyserende en remediërende informatie komt minder voor.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

Het structureel overleg op het niveau van de tweede graad is beperkt. De formele vakgroepwerking berust op drie vakgroepvergaderingen per jaar. De door de schoolleiding bepaalde agenda zorgt in beperkte mate voor reflectie over vakinhoudelijke en vakdidactische thema's.

Dat de vergaderingen van de vernieuwde vakgroep een middel zijn om van elkaar te leren blijkt o.a. uit het opstellen van gemeenschappelijke toetsen en examens voor parallelklassen en de recente leerlijnen rond diverse onderwerpen.

Op korte termijn stellen zich m.b.t. de leerplangerichtheid en –realisatie een aantal uitdagingen. Voor een aantal aspecten van de leerplanrealisatie en voor de evaluatiepraktijk is er nood aan professionalisering, maar de vakgroepen hebben de nascholingsbehoeften nog niet in kaart gebracht.

Naast een degelijke leerplanstudie is er nood aan overleg over de ICT-gerichtheid in de klaspraktijk, projecten en zelfstandige opdrachten. Maar ook inhoudelijke aspecten of kwaliteitseisen bij evaluatie van vaardigheden en vakattitudes en de (proces)evaluatie zijn duidelijke aandachtspunten voor het vakoverleg.

De inventarisatie van specifieke vaardigheden is een belangrijke stap met het oog op een meer evenwichtige leerplanrealisatie.

Zelfevaluatie, (interne) opvolging en ondersteuning zijn werkpunten voor de vakgroep en de school.

3.1.1.2 Bedrijfseconomie in tso derde graad in de studierichting Handel (leerplan D/2013/7841/014)

Voldoet

De leerlingen bereiken de meeste leerplandoelstellingen evenwichtig en met voldoende diepgang. De evaluatiepraktijk is doorgaans voldoende afgestemd op de leerplandoelen en voldoet overwegend.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

Voor de realisatie van het graadleerplan maakt de school een opsplitsing tussen leerinhouden voor bedrijfseconomie, bedrijfshuishoudkunde en informatica. De individuele jaarplanningen zijn administratieve en weinig functionele documenten. Een gezamenlijk realiteitsgebonden en geactualiseerd planningsdocument met een verdeling van de leerstof en een timing op basis van leerplanstudie en met dwarsverbindingen tussen de drie vakken ontbreekt. Hierdoor krijgen de leerlingen de leerinhouden onvoldoende geïntegreerd aangeboden. De vakgroep wijst op het belang van de vakdeskundigheid maar gaat op die wijze wel grotendeels voorbij aan de integratieprincipes van het leerplan. De verdere afstemming van het aanbod op de leerplanvisie is dan ook een uitdaging voor de volgende jaren.

Voor het bedrijfseconomisch luik is het leerstofaanbod evenwichtig en voldoende diepgaand. De leerlingen krijgen een beredeneerd inzicht in de financiële

analyse, het investeringsbeleid en de fiscaliteit. Ze verkennen de eenvoudige theoretische referentiekaders voor de zuiver economische items zoals conjunctuur, marktvormen en internationale handel voldoende. Zoals het leerplan vraagt, krijgen ze ook een voldoende praktijkgerichte en aanschouwelijke benadering van de commerciële en juridische aspecten. In de informaticalessen komen de ICT-doelstellingen van tekstverwerking en het presentatiepakket ruimschoots en diepgaand aan bod. In het eindjaar realiseren de leerlingen een groot deel van de overige ICT-doelstellingen via de opdrachten voor de geïntegreerde proef. De aandacht om het geleerde ook ondersteunend en geïntegreerd te gebruiken voor de leerplanonderdelen van bedrijfseconomie en bedrijfshuishoudkunde is te beperkt.

Voor het onderdeel bedrijfshuishoudkunde kan de school onvoldoende aantonen dat de leerlingen alle leerplanaspecten met voldoende diepgang realiseren. Door de vele herhalingen van de leerstof van de tweede graad is er onvoldoende tijd om de leerinhouden evenwichtig en voldoende diepgaand op niveau van de derde graad te verkennen en in te oefenen. Hoewel het leerplan het gebruik van een professioneel boekhoudpakket voorschrijft, gebruiken de leerlingen dit onvoldoende. Ook de digitale verwerking van gegevens is ondermaats. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de loonberekening, maar vooral bij de oefeningen over het kostprijs- en investeringsbeleid. De minimale bijstellingen van dit schooljaar gaan in de goede richting.

Bij enkele grotere opdrachten realiseren de leerlingen veeleer impliciet een aantal competentiegerichte leerplandoelen. Ze moeten daarbij kennis én vaardigheden geïntegreerd kunnen gebruiken in (nieuwe) contexten. Daarnaast is de wijze waarop verschillende types van leerplandoelen op een geïntegreerde wijze aan bod komen via de begeleiding en de uitwerking van de minionderneming lovenswaardig.

De geïntegreerde proef is voldoende afgestemd op het studierichtingsprofiel en wat het bedrijfseconomische luik betreft, ook op de verschillende types van leerplandoelstellingen. Door de opbouw rond de oprichting en uitwerking van de minionderneming, gespreid over de twee leerjaren met opdrachten, gelinkt aan de voortgang van de leerplanrealisatie, heeft deze ook een geïntegreerd karakter.

Sterke punten in het handelsonderwijs zijn onder andere de actualiteit bij de economische thema's, het marktonderzoek, het groepswork, de presentaties door de leerlingen, de levensechte sollicitatiegesprekken, de extra lessen bij externe instanties, de bedrijfsbezoeken en de gastsprekers. Deze initiatieven helpen ontegensprekelijk om de leerplanrealisatie creatief te verruimen en de motivatie van de leerlingen voor het vak levendig te houden. Verder dragen deze werkvormen impliciet bij tot het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen. Ze bieden ook tal van bijkomende evaluatiemogelijkheden die momenteel nog grotendeels onderbenut blijven.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De school voldoet aan de minimale materiële vereisten van het leerplan. De nieuwe leslokalen zijn uitgerust met een beamer voor grootbeeldprojectie en een elektronisch bord. Op vraag van de leraren kunnen de lessen plaatsvinden in goed uitgeruste ICT-lokalen met internetmogelijkheid en de nodige softwarepakketten. De integratie met en de ondersteuning via het luik toegepaste informatica en het boekhoudpakket verlopen onvoldoende

leerplangericht. Buiten de lessen informatica is het computergebruik van de leerlingen tijdens de lessen veeleer matig.

Voor bedrijfseconomie beschikken de leerlingen over uitgebreid en leerplanrelevant studiemateriaal, aangevuld met extra notities en digitale presentaties. Ze leren hier ook op een gepaste manier mee omgaan. De aanvulling met eigen lesmateriaal, socio-economische artikels en praktijkdocumenten is positief maar sommige onderdelen zijn duidelijk aan actualisering toe.

Het eigen lesmateriaal en de notities voor bedrijfshuishoudkunde zijn minder leerplangericht en hebben een beperkte diepgang. Wat leerplangerichtheid betreft, geldt dit ook voor informatica. De inspanningen van dit schooljaar om te werken aan het lesmateriaal van beide vakonderdelen zijn positief. De leerlingen benutten de elektronische leeromgeving als communicatiemiddel met de leraren voor taken, oefeningen en het raadplegen van ondersteunend materiaal.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatie is voldoende representatief voor het geheel van de leerplandoelen. Hoofdzakelijk herhalingstoetsen en verder enkele taken die de aangeboden leerstof dekken, evalueren het dagelijks werk. Door regelmatige feedback bewaken en ondersteunen de leraren het leerproces van de leerlingen. Naast de ontwikkeling van kennis beoogt het leerplan ook een vaardigheidsgerichte en attitudinale ontwikkeling. Toch komen deze elementen onevenwichtig en minder expliciet tot hun recht in de totaliteit van de evaluatie. Ook het aandeel van alternatieve evaluatievormen zoals peerevaluatie en zelfevaluatie is nog veeleer beperkt.

De evaluatierichtlijnen en -criteria voor de geïntegreerde proef zijn transparant en voldoende proces- en productgericht. De puntenverdeling over de verschillende vakken is evenwichtig en vooraf gecommuniceerd met de leerlingen. Via uitgebreide tussentijdse beoordelingen en rapporteringen zijn ouders en leerlingen goed op de hoogte van de evaluatie van alle tussentijdse prestaties.

De toets- en examenvragen liggen in elkaars verlengde: de leerlingen weten duidelijk wat van hen verwacht wordt. De uitgebreide examens zijn over het algemeen voldoende representatief voor de behandelde leerplandoelstellingen. Ze zijn verzorgd opgesteld met een transparante puntenverdeling. Het niveau van de evaluatie is overwegend voldoende tot goed, maar tussen de verschillende vakonderdelen zijn er kwaliteitsverschillen. Een minpunt is ook het hergebruik van identieke examenopgaven over de schooljaren heen. Dit wijst op een tekort aan kritische zelfreflectie in de vakgroep en tot bewaking en opvolging op schoolniveau.

Of de afgesproken inhoud en verhouding tussen dagelijks werk en examens op schoolniveau (25/75) nog in voldoende mate tegemoet komt aan de eisen van het leerplan, heeft nog geen aanleiding gegeven tot reflectie binnen de vakgroep.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

De lessen verlopen taakgericht in een rustig en ondersteunend leerklimaat. De leraren spannen zich in om, in lijn met de visie van de leerplannen, aandacht te besteden aan gevarieerde en motiverende werkvormen. Er is voldoende ruimte voor inbreng en interactie van de leerlingen. Via ervaringsgerichte leeractiviteiten krijgen de leerlingen voldoende kansen om communicatieve en

sociale vaardigheden in te oefenen. Er is ook ruimte voor zelfstandig werk en voor groepswerk.

De leraren ondersteunen het verloop van de geïntegreerde proef met behulp van duidelijke opdrachten en afspraken, een goede begeleiding en via formatieve procesevaluatie met kansen tot verbetering van het tussentijds product. De eindevaluatie is transparant en representatief.

Er is voldoende aandacht voor ondersteuning: instromers maar ook andere leerlingen met leerachterstand krijgen maximale mogelijkheden voor bijwerklessen. De vakgroep neemt initiatieven om het rendement van de bijwerklessen te optimaliseren. Daarnaast is er oog voor remediëring van leerlingen met moeilijkheden of leerachterstanden tijdens maar ook buiten de reguliere lessen.

De leerlingen krijgen studietips, de nodige herhaling voor en feedback na toetsen en examens. De aandacht voor zelfreflectie groeit.

Deskundigheidsbevordering
Overleg

De formele vakgroepwerking berust op drie vakgroepvergaderingen per jaar. De door de schoolleiding bepaalde agenda zorgt in beperkte mate voor reflectie over vakinhoudelijke en vakdidactische thema's. Informeel werken de vakgroepleden goed samen maar er is nog niet echt een cultuur van diepgaande intervisie en gezamenlijke reflectie. Individueel is er zeker voldoende professionaliteit en engagement aanwezig. Het verantwoordelijkheidsbesef en de vakdidactische aanpak zijn te beperkt om samen het geïntegreerde leerplanconcept volwaardig te realiseren. Voor een aantal aspecten van de leerplanrealisatie en voor de evaluatiepraktijk is er nood aan professionalisering.

Naast een degelijke leerplanstudie zijn onder andere het overleg over de ICT-gerichtheid in de klaspraktijk, inhoudelijke aspecten of kwaliteitseisen bij evaluatie van vaardigheden en vakattitudes en de (proces)evaluatie nog aandachtspunten. De inventarisatie van specifieke vaardigheden is een belangrijke stap met het oog op een meer evenwichtige leerplanrealisatie. De inzet van de leraren en de beleidsmatige opvolging wekken voldoende vertrouwen op dat de vakgroep de hierboven gestelde uitdagingen op een professionele wijze zal aanpakken.

3.1.1.3 Biologie, chemie en fysica in aso tweede graad in de studierichting Wetenschappen en in aso derde graad in de studierichtingen Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde (leerplannen D/2012/7841/004, D/2012/7841/063, D/2012/7841/009, D/2006/0279/035, D/2006/0279/040 en D/2006/0279/058)

Voldoet

De meeste leerplandoelstellingen worden behoorlijk tot zeer goed en met voldoende aandacht voor onderzoekend leren gerealiseerd. De evaluatie is transparant en overwegend valide.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De beoordeling van het onderwijsaanbod steunt alleen op de leerplannen die vorig schooljaar van kracht waren.

De leerplandoelstellingen die betrekking hebben op de vakinhoudelijke eindtermen (ET) van de basisvorming en op de specifieke eindtermen (SET) voor de onderdelen 'Structuren', 'Interacties', 'Systemen', 'Tijd' en 'Genese en ontwikkeling', worden in beide graden op een degelijk beheersingsniveau aangeboden. Uit de documenten blijkt wel dat de leerplanrealisatie soms onder druk staat als gevolg van niet-gecompenseerde lesuitval.

De leerplandoelstellingen die betrekking hebben op de gemeenschappelijke ET 'Wetenschap en samenleving' en op de SET 'Natuurwetenschap en maatschappij', komen in beide graden regelmatig en expliciet aan bod. Waar het bij de leerinhoud van de lessen past, krijgen deze eindtermen ook zijdelings nog enige aandacht.

De leerplandoelstellingen die betrekking hebben op de vakoverstijgende ET 'Wetenschappelijke vaardigheden' en 'Onderzoekend leren/leren onderzoeken' van de basisvorming, worden in beide graden globaal goed gerealiseerd op het niveau van onderzoekend leren. Alleen voor fysica hebben de leerlingen vorig schooljaar minder practica uitgevoerd dan de leerplannen voorschrijven.

Op het niveau van leren onderzoeken en de SET onderzoekscompetentie is de aanpak slechts beperkt doeltreffend. De oorzaken hiervan zijn divers. Vooreerst schenkt het onderwijsproces nog te weinig aandacht aan het leren formuleren van onderzoeksvragen en gemotiveerde hypothesen als uitgangspunt van een empirisch onderzoek. Nagenoeg alle practica bestaan immers uit gesloten/receptopdrachten waarvan het doel (de onderzoeksvraag) reeds in de opgave vermeld staat en waarbij de leerlingen niet vooraf moeten peilen naar het te verwachten resultaat (de hypothese). Daarnaast ontbreekt in het onderwijsproces ook de geleidelijke, graadoverstijgende overgang van onderzoekend leren (met gesloten en halfopen opdrachten) over leren onderzoeken (met halfopen en open opdrachten) naar de onderzoekscompetentie (met open opdrachten). De leraren hebben daarover nog geen afspraken gemaakt binnen de vakken. Door het ontbreken van een gemeenschappelijke vakgroep is dat ook vakoverschrijdend niet gebeurd. Hierdoor ontwikkelen deze vaardigheden zich ongelijkmatig in de vakken, zowel binnen een leerjaar als over de leerjaren heen. Ook voor de vorm en de evolutie van de verslaggeving (van sterk begeleid tot volledig zelfstandig) bestaan er nog geen gemeenschappelijke afspraken. Nochtans is er voor de realisatie van de onderzoekscompetentie voldoende deskundigheid bij de leraren aanwezig. Dat blijkt uit het recente onderzoek dat de leerlingen in het eerste leerjaar van de derde graad hebben uitgevoerd. De drie SET voor de onderzoekscompetentie kwamen daarbij geïntegreerd aan bod. Het onderwijsproces verliep wel nog op het niveau van leren onderzoeken, maar dat is normaal voor dit leerjaar. Om de leerlingen de onderzoekscompetentie te laten bereiken, volstaat het om de gemeenschappelijke leerlijn die in de pas ingevoerde leerplannen beschreven staat, gelijkgericht te implementeren. De onderwijsinspectie vertrouwt hiervoor op de professionaliteit van de leraren. De aanzet hiertoe is trouwens al gegeven door het hierboven beschreven onderzoek.

Uitrusting <i>ICT Inzet uitrusting Leermiddelen</i>	De school heeft voor elk vak een leerrijk aangekleed vaklokaal waarin alle lessen kunnen plaatsvinden. Deze lokalen zijn met voldoende leermiddelen uitgerust om demonstratieproeven en leerlingenpractica in de beste omstandigheden te laten verlopen. In elk lokaal is ook een beamer en computer met internetaansluiting aanwezig, die nagenoeg elke les gebruikt wordt.
Leerbegeleiding <i>Preventief Curatief</i>	De lessen verlopen in een aangenaam en aanmoedigend leerklimaat. Voor het bereiken van hun lesdoelen hanteren de leraren gepaste werkvormen. Via de denkvragen bij de leergesprekken en het geregeld oplossen van oefeningen, leren de leerlingen op een wetenschappelijk verantwoorde wijze probleemoplossend denken. Alleen het zelfontdekkend leren komt door de te eenzijdige aanpak van de practica nog te weinig in de lessen aan bod.

Het gebruik van leerwerkboeken met uitgebreide invuldidactiek in de tweede graad en in het bijzonder in het tweede leerjaar daarvan, vergt reflectie. Het werkt contraproductief bij het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen 'leren leren' voor informatieverwerking. Voor de leerinhouden op zich, zijn deze leerwerkboeken wel geschikt.

Het elektronisch platform wordt niet alleen voor leerstofaanbod en indirecte communicatie aangewend, maar ook voor remediëring. Na elke herhalingstoets (repetitie) krijgen de leerlingen de gelegenheid om vragen te stellen bij de opgaven die ze fout beantwoord hebben. Ook buiten de lessen kunnen ze met hun vragen bij hun leraren terecht. Voor leerlingen met leer- of ontwikkelingsstoornissen gelden aangepaste maatregelen.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatie gebeurt overwegend leerplangericht en met een verantwoorde verhouding tussen kennis en vaardigheden. De examenopgaven zijn van een degelijk niveau, transparant en voldoende representatief voor de leerplandoelstellingen. Van enkele opgaven zijn de resultaten slechts gedeeltelijk betrouwbaar omdat de oplossing geraden of door eliminatie van de keuzemogelijkheden gevonden kan worden. Men kan er bijgevolg niet onweerlegbaar mee aantonen of de leerlingen de betreffende doelstellingen bereikt hebben. Bovendien kan men met deze vraagvormen (juist/fout, meerkeuzevragen) het denkproces van de leerlingen niet nagaan, wat nochtans de bedoeling is bij inzichtsvragen en vraagstukken. Omdat het maar enkele vragen betreft, hebben ze geen doorslaggevende invloed op de validiteit van het examen noch op het puntentotaal.

In de tweede graad leggen de leerlingen na elke trimester een examen af, in de derde graad alleen in december en juni. Voor twee-uursvakken kan men de zin van drie examens in vraag stellen. De leerlingen leren er geen grotere leerstofgehelen mee verwerken omdat daarvoor het aantal lessen in het derde trimester te klein is.

De leerlingresultaten zijn heel behoorlijk. Op jaarbasis kwamen er vorig schooljaar geen tekorten voor in de tweede graad. In de derde graad was dat voor enkele leerlingen wel het geval, maar meestal ging dat ook gepaard met tekorten voor andere vakken.

3.1.1.4 Engels en Frans in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Latijn-moderne talen, Moderne talen-wetenschappen (leerplannen D/2006/0279/041 en D/2014/7841/003, D/2006/0279/005 en D/2014/8741/005)

Voldoet

De leerlingen bereiken de eindtermen van de basisvorming, de specifieke eindtermen en de leerplandoelen voor beide talen in voldoende mate. Het aanbod aan leerplandoelstellingen voldoet en de evaluatie peilt naar het hogere beheersingsniveau dat de pool Moderne talen beoogt.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

Het onderzoek van de vakken Engels en Frans is gericht op de basisvorming en het specifieke gedeelte van de pool Moderne talen.

De leerlingen bereiken de leerplandoelen van de basisvorming in voldoende mate. De nadruk van het onderwijs ligt op de vijf taalvaardigheden die de leerlingen intensief oefenen, zowel in de lessen als bij zelfstandige opdrachten. De kennis komt in het algemeen voldoende geïntegreerd aan bod in de vaardigheden. Het consequent gebruik van de doeltaal door de leraren tijdens de lessen ondersteunt de taalvaardigheidsverwerving.

Het leerstofaanbod integreert de vier vaardigheidsvelden op een verwerkingsniveau dat aansluit bij de eindtermen van de basisvorming. De keuze van lees- en luisterteksten is voldoende evenwichtig en is afgestemd op de tekstsoorten opgelegd door de leerplannen.

Het aanbod aan doelstellingen voor de receptieve vaardigheden is volledig. De leerlingen oefenen de beide vaardigheden genoeg, hoewel de leesvaardigheidstraining intensiever is dan de luistervaardigheidstraining. De luister- en leesteksten zijn van een goed niveau en bestrijken alle tekstsoorten. Prescriptieve teksten komen evenwel minder aan bod. Het verwerkingsniveau van de opdrachten sluit aan bij de vereisten van de leerplannen. De leerlingen lezen zelfstandig een aantal artistiek-literaire teksten (romans) en zakelijke of wetenschappelijke artikels en maken daarbij uitdagende, soms creatieve verwerkingsopdrachten. Luister- en leesstrategieën zitten doorgaans verwerkt in de vraagstelling bij teksten.

De training van schrijfvaardigheid is structureel ingebed in het onderwijs- en leerproces. Schrijfvaardigheid komt vooral via de evaluatie aan bod, maar de leerlingen krijgen weinig kansen om dit systematisch in klasgroep in te oefenen. De criteria zijn te algemeen geformuleerd en niet gericht op het schrijfproces. Leerlingen moeten hun teksten na correctie door de leraar wel herschrijven, maar de nadruk ligt hier eenzijdig op lexicale en grammaticale correctheid. Het rendement van de trainingen in spreek- en gespreksvaardigheid is lager in de grotere lesgroepen en bij de leraargestuurde werkvormen. De nadruk ligt vooral op spreekvaardigheid en minder op interactionele gesprekken (eindtermen 23-26). Debat en de leerplandoelen rond telefoongesprekken (eindterm 4) komen hierdoor minder aan bod. De leerlingen gebruiken Frans als doeltaal nog niet consequent in de interactie.

Het vaardigheidsonderwijs integreert de taalkundige component. De woordenschatopbouw is voor de beide vakken hoofdzakelijk gericht op het gebruik ervan in relevante communicatieve taalsituaties. Het systematisch aanleren van grammatica gebeurt voldoende reflectief en functioneel. De leerlingen maken gebruik van schriftelijke modellen als hulpmiddelen zoals tekstvoorbeelden met bouwstenen, digitale briefmodellen, spreekplannen.

De leerlingen bereiken de leerplandoelen met betrekking tot de specifieke eindtermen in voldoende mate. Het aanbod is gericht op de verbreding van de communicatieve vaardigheden uit de basisvorming en een verdieping van de reflectie op communicatie, taal en cultuur. Er zijn afspraken tussen de moderne talen, maar het ontbreekt aan een vakoverschrijdende, bewuste en doelgerichte aanpak. In beide talen is er voldoende aandacht voor de verschillende domeinen. Het leerstofaanbod van het luik 'taal als systeem' reikt de leerlingen niet altijd voldoende strategieën aan, waarbij ze inzicht verwerven in de desbetreffende taal en waarbij ze hun taalleerproces autonoom evalueren en bijsturen. Positief is dat de keuze van domeinspecifieke teksten zoveel mogelijk inspeelt op de interesse van de leerlingen.

De realisatie van de onderzoekscompetentie voldoet. De vakgroepen moderne talen zijn voldoende vertrouwd met het concept. Voor Frans is de uitwerking nog niet optimaal: de leerlingen werken met verschillende onderzoeksvragen en ze verwerken hun onderzoeken niet helder in een logboek. De leerlingen bereiken

deze drie eindtermen in de pool Moderne talen als deelcompetenties in beide talen en als volledige competentie in één van de twee talen. Bij de onderzoeksopdracht is er aandacht voor een stappenplan, voor ondersteuning en voor het leerproces. De leerlingen krijgen weinig kansen voor peer- en zelfevaluatie. De leerlingen moeten gericht informatie verzamelen, ordenen en bewerken, waarbij het vertrekpunt steeds een echt onderzoeksprobleem is. De leerlingen vertrekken in beide talen van een linguïstisch vraagstuk. Er is aandacht voor het afbakenen van de onderzoeksvraag en het formuleren van een nulhypothese. De leerlingen realiseren eindterm 18 slechts gedeeltelijk omdat ze hun onderzoeksresultaten en conclusies niet confronteren met andere standpunten.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De leerlingresultaten voldoen en zijn gebaseerd op een frequente toetsing. De school kent 75 % gewicht toe aan de evaluatie via examens. De vakgroepen Engels en Frans hebben geen problemen met deze onderwaardering in de puntenverdeling van het persoonlijk werk van de leerlingen en van het permanent leren. Nochtans vragen de leerplannen en de doelstellingen vervat in competenties en vaardigheden naar procesevaluatie.

De vakgroep heeft duidelijke afspraken gemaakt rond de puntenverhouding van de examens. Het resultaat spoort met de accenten in het leerplan en alle leraren passen dit even duidelijk toe. Kennis en vaardigheden verhouden zich evenwichtig in de evaluatiepraktijk en zijn voldoende geïntegreerd in de evaluatie van de taaltaken. De opdrachten bevatten hier contexten en toepassingen op diverse aspecten van taalbeheersing. Toch stroken contextloze bevragingen van woorden en uitdrukkingen niet met het leerplan dat een functionele benadering van de kenniscomponent voorop stelt. Vertaalopdrachten komen bij Frans nog vaak voor.

De evaluatie is overwegend voldoende transparant. De vakgroepen kunnen van alle vaardigheden de nodige verantwoordingsstukken voorleggen. Hoewel de evaluatie van de spreek-/gespreksvaardigheid van de grote lesgroepen niet eenvoudig is, leveren de leraren heel wat inspanningen om het procesmatige aspect van de evaluatie niet verloren te laten gaan. De puntenverdeling voor de examens staat hier echter haaks op.

De leerlingen weten doorgaans wat hun leraren van hen verwachten. Bij examens krijgen ze leerstofoverzichten. Er is sporadisch aandacht voor het uitwerken en het effectieve gebruik van criteria om de spreek-, gespreks- en schrijfvaardigheid te beoordelen. Dit is echter nog geen aandachtspunt over de talen, over de graad of de graden heen.

De evaluatie van de vakgebonden attitudes gebeurt niet. Er zijn weinig aanzetten tot peer- of zelfevaluatie via assessment. De resultaten ervan tellen meestal niet mee in de beoordeling. Niet alle opdrachten bevatten evaluatiecriteria die voldoende gekoppeld zijn aan eindtermen of leerplandoelen. Ook zijn de leerlingen nog weinig betrokken in het vooraf bepalen van de evaluatiecriteria.

Voor de evaluatie van de onderzoekscompetentie komt voornamelijk het eindproduct aan bod. De cijfers zijn nauwelijks van belang omdat ze slechts een klein onderdeel van het dagelijks werk zijn.

Leerbegeleiding*Preventief**Curatief*

Het klasmanagement draagt bij aan een positief en ordelijk leerklimaat. Het onderwijsleergesprek overheerst in de meeste klasgroepen, wat onvoldoende aansluit bij het vaardigheidsgerichte leren. Er is wel voldoende ruimte voor inbreng en interactie, maar activerende werkvormen zijn onvoldoende ingeburgerd waardoor niet alle leerlingen deze leerkanalen grijpen. De klassieke opstelling van de lokalen en de grootte van sommige klasgroepen zijn hier belemmerende factoren.

Er is aandacht voor preventieve leerbegeleiding. Leerlingen maken een aantal opdrachten zelfstandig en zetten hierbij planningsvaardigheden en leerstrategieën in. De meeste lessen hebben visuele en auditieve ondersteuning. Leerlingen krijgen doorgaans studietips en ondersteunende compendia.

Klassikale feedback en remediëringen komen het vaakst voor. Ook de individuele leerlingen krijgen doorgaans gerichte feedback over hun prestaties n.a.v. toetsen en verwerkingsopdrachten. Leerlingen kunnen, meestal op eigen verzoek, bij hun leraren terecht voor extra uitleg. Ze moeten de fouten consequent verbeteren. Bij de schrijftaken maken de leerlingen altijd een tweede versie, wat kansen tot leren biedt. De klassenraden volgen de studieresultaten op, maar niet de effecten van de vaak klassikale remediëringsinitiatieven.

Uitrusting*ICT**Inzet uitrusting**Leermiddelen*

De school beschikt niet over vaklokalen voor talen. De didactische aankleding van de gebruikte leslokalen is voldoende leerkrachtig. Elk leslokaal is uitgerust met een beamer, geluidsinstallatie en computer met internetaansluiting. De vakgroep beschikt over het nodige didactisch materiaal. De globale ICT-uitrusting (computer- en multimedialokalen, slimme borden) zorgt ervoor dat de ICT-integratie er zowel op leerlingen- als lerarenniveau is. Dit geldt ook voor het gebruik van de digitale leeromgeving. De woordenboeken zijn niet in alle lokalen ter beschikking. Leerlingen gebruiken beperkt naslagwerken tijdens de lessen. De klasopstelling – altijd de frontale opstelling – is niet bevorderlijk voor communicatie en interactie tussen de leerlingen.

Deskundigheidsbevordering*Overleg**Vorming*

De leraren hebben de voorbije schooljaren gewerkt aan meer gelijkgerichtheid en samenhang in de opbouw van het curriculum. Hoewel er geen taaloverschrijdende vakgroep is, leidde de samenwerking tot een gelijkgerichte visie op het talenonderwijs en op de realisatie van de poolgebonden specifieke eindtermen.

Er is duidelijk deskundigheid in huis, maar de leraren delen die niet genoeg. De vakgroepwerking functioneert onvoldoende als forum voor de uitwisseling van expertise. De aandacht voor professionalisering en interne kwaliteitszorg vertaalt zich in de nodige inhoudelijke en organisatorische afspraken. Voor de evaluatiepraktijk en een aantal aspecten van de leerplanrealisatie is er duidelijk nood aan professionalisering, maar de vakgroepen hebben de nascholingsbehoeften nog niet in kaart gebracht.

3.1.1.5 Project algemene vakken (PAV) in bso tweede graad Kantoor en Verzorging-voeding en in bso derde graad Kantoor en Verzorging (leerplannen D/2012/7841/014, D/2012/7841/026)

Voldoet

De leerlingen krijgen een volledig aanbod van de eindtermen en ze verwerken ze voldoende in functionele contexten. De evaluatiepraktijk gaat voldoende na of de leerlingen de leerplandoelen bereiken.

Onderwijsaanbod*Volledigheid**Evenwicht*

De leerlingen krijgen een aanbod aan de hand van maatschappelijk relevante thema's en de grote meerderheid van de leerlingen bereikt de leerplandoelen op

het verwachte beheersingsniveau. De themakeuze en de uitwerking ervan sluit aan bij een aantal contexten van de vakoverschrijdende eindtermen.

In de thema's komen de verschillende domeinen geïntegreerd en voldoende geproportioneerd aan bod. Zij dekken de meeste doelen m.b.t. taal- en rekenvaardigheid en informatieverwerving en -verwerking. Binnen het domein van de taalvaardigheid is de aandacht voor informatief luisteren en mondelinge interactie echter veeleer beperkt. De vaak toegepaste invuldidactiek is niet bevorderlijk voor de ontwikkeling van schrijfvaardigheid.

Rekenvaardigheden komen doorgaans aan bod in een functionele context. ICT-toepassingen zijn er meestal voor illustratief en instrumenteel gebruik. De leerlingen exploreren de actualiteit voldoende en gekoppeld aan doelen m.b.t. tijd- en ruimtebewustzijn. In dit domein is er evenwel niet altijd voldoende aandacht voor maatschappelijke voorzieningen in de eigen regio.

Het open karakter van de onderwijssituaties bevordert voldoende de ontwikkeling van de organisatiebekwaamheid. De leerlingen krijgen uitdagingen om planmatig te werken aan opdrachten met toepassing van de OVUR-methode. De leerlingen werken ook geregeld zelf mee aan de organisatie van didactische uitstappen.

De leerplandoelen die betrekking hebben op wetenschap en samenleving, maken expliciet deel uit van het leerstofaanbod. De transfer naar de eigen omgeving en persoonlijk gedrag is nog niet optimaal.

De thema's zijn goed gekozen en verwerkt in afwisselende leerstofgehelen met ruimte voor ervaringsgerichte activiteiten. In de derde graad zijn de leerinhouden complexer dan in de tweede graad, net zoals het verwerkingsniveau (behalve voor rekenvaardigheden) en de diepgang. De onderwijssituaties zijn er nog meer open en minder gestuurd, waardoor de leerlingen vooral individueel, maar minder in groep opdrachten, uitvoeren.

Uitrusting
*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De beschikbare uitrusting en leermiddelen in de leslokalen waar PAV gegeven wordt, beantwoorden onvoldoende aan de minimale materiële vereisten. Dit was in de vorige doorlichting ook al een probleem. De leraren kunnen niet beschikken over vaklokalen waarin de noodzakelijke uitrusting aanwezig is voor een optimale realisatie van de leerplannen. Nochtans zouden er volgens de leerplannen minimaal twee aanwezig moeten zijn. Voor het instrumenteel gebruik van ICT moeten de leerlingen uitwijken naar de goed uitgeruste lokalen in de nieuwbouw of naar ICT-lokalen. In deze laatste lokalen maakt de klasopstelling actieve werkvormen echter onmogelijk. Ook zijn de overige leermiddelen niet vlot beschikbaar. Waar de uitrusting aanwezig is, maken de leraren er adequaat gebruik van om de leerplandoelen te realiseren.

Onderwijsorganisatie
Samenstelling klasgroepen

De graadklassen in de tweede en de derde graad Kantoor werken remmend op de voortgang en de diepgang van de leerplanrealisatie. Binnenklasdifferentiatie zou dit moeten opvangen, maar de onaangekondigde invoering bij de start van het schooljaar beperkt deze mogelijkheid. De organisatie van graadklassen vergt extra inspanningen van de leerlingen en de leraren. Zo is de bijdrage van PAV aan de geïntegreerde proef niet evident in een graadklas.

Evaluatiepraktijk
*Evenwicht
Volledigheid*

De evaluatie sluit voldoende aan bij het onderwijsleerproces, maar sluit niet naadloos aan bij de leerplandoelen. De vraagstelling is te veel gericht op de reproductie van de leerinhouden uit de thema's en peilt te weinig naar de

Beheersingsniveau
Transparantie

beheersingsgraad van de aangeleerde vaardigheden. De leerlingen krijgen niet de kans om aan te tonen dat ze de aangeleerde vaardigheden tegelijk kunnen toepassen in integrale opdrachten. De toetsing verloopt overwegend gesegmenteerd per domein.

De thema's organisatiebekwaamheid en maatschappelijk en ethisch bewustzijn, weerbaarheid en verantwoordelijkheid komen in de evaluatie onvoldoende aan bod. De rekenvaardigheid komt overwegend aan bod in losstaande oefeningen. Gedeeltelijk is dit ook het geval voor de toetsing van taalvaardigheden via woordenschat en spelling.

De leerlingen zijn actief betrokken bij de evaluatie. Ze beschikken geregeld over evaluatieroosters met taakspecifieke criteria om zichzelf en hun medeleerlingen te beoordelen. Vakgebonden attitudes komen niet aan bod in de evaluatie. De vakgroep heeft hiervoor nog geen observeerbare criteria afgeleid van de leerplannen.

Het vak PAV levert een kwaliteitsvolle bijdrage tot de geïntegreerde proef.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

De lessen verlopen in een rustige sfeer met een heldere structuur. De leraren leveren inspanningen om de leerlingen te motiveren en aan te knopen bij hun leefwereld. Zij organiseren noodgedwongen het onderwijsaanbod in functie van de beschikbare materiële leermiddelen. Dit heeft als neveneffect dat men te vaak moet kiezen voor frontaal onderwijs, afgewisseld met individueel invulwerk.

De hoge frequentie van de evaluatiebeurten laat toe de leerprestaties van de leerlingen van nabij te volgen en waar nodig te remediëren. De evaluatiemomenten gaan altijd gepaard met feedback en bijsturing, waar nodig. Inhaallessen vinden plaats onder de middagpauze. De leerlingen krijgen, vaak klassikaal, remediëringsoefeningen aangeboden. Ook de verbetering van toetsen en opdrachten ondersteunt de leerlingen in hun leerproces.

Een aantal taken en toetsen bevatten duidelijke evaluatiecriteria en sluiten aan bij het onderwijsleerproces, maar de communicatie met de leerlingen over de aangeleerde strategieën, gehanteerde hulpmiddelen en stappenplannen is nog te vaag. Leerlingen krijgen ook weinig spreek- en schrijfkaders, modellen en stappenplannen. Een duidelijk beeld van de noden van de leerlingen maar ook van de verwachtingen van de leraren is niet altijd af te lezen uit de vooropgestelde evaluatiecriteria.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

Vorming

De leraren streven binnen de vakgroep een gelijkvormigheid na voor de planning, de uitvoering van het onderwijs- en leerproces en de evaluatiepraktijk. Ze ontwikkelen het les- en evaluatiemateriaal grotendeels in overleg. De samenwerking met de vakken van het specifiek gedeelte verloopt moeilijk. De vakgroep staat voldoende open voor alle vormen van professionalisering. De deelname aan vakinhoudelijke en algemeen pedagogische nascholing voldoet.

3.1.1.6 Specifiek gedeelte in bso derde graad in de studierichting Verzorging (leerplan D/2014/7841/033)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden geïntegreerd aangeboden en in voldoende mate gerealiseerd. De evaluatie staat voldoende in relatie tot de leerplandoelstellingen. De leerlingenresultaten zijn goed.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

De vakgroep heeft de leerplandoelstellingen gespreid over een aantal componenten. Hierbij hield ze rekening met de te bereiken competenties en de algemene doelstellingen van het geïntegreerde leerplan. De leraren bouwen hierbij verder op de leerlijnen die in de tweede graad Verzorging-voeding werden uitgezet.

De algemene doelstellingen rond kwaliteitsbewust handelen, communicatie, teamwerking en oriënteren op beroepen en voorbereiden op verder studeren krijgen afhankelijk van de leerinhouden aandacht binnen de verschillende componenten. De leerplandoelstellingen rond pedagogisch handelen, directe- en indirecte zorg komen in de respectievelijke componenten voldoende aan bod. De leerlingen krijgen de meeste leerplandoelstellingen met voldoende diepgang aangeboden. De leraren bewaken de volledigheid van het aanbod en sturen bij waar nodig. Zo werken ze momenteel aan een evenwichtigere verdeling van een aantal leerplandoelstellingen door bijvoorbeeld opdrachten meer vakoverschrijdend te maken en leerinhouden beter op elkaar af te stemmen.

Niettegenstaande het geïntegreerde aanbod maakt de school in haar lessenrooster een verdeling in praktijk- en theoretisch gerichte lesuren. Deze verdeling werkt hinderlijk voor de realisatie van het geïntegreerde leerplan. Ter compensatie trachten de leraren de leerlingen zoveel mogelijk te stimuleren om actief met de leerstof aan de slag te gaan en om stage-ervaringen te integreren. De leerlingen krijgen in de meeste componenten zeer praktijkgericht les. Het aanbod is meestal afgestemd op het verwachte beheersingsniveau van het leerplan.

Via kleinschalige projecten en werkplekleren krijgen de leerlingen kansen om competenties te ontwikkelen en om zich voor te bereiden op de stages. De leraren maken hierbij onvoldoende gebruik van component overschrijdende samenwerking, waardoor er extra kansen tot geïntegreerd werken en het efficiënt inzetten van lestijden verloren gaan.

De school werkt met blokstages. De leerlingen krijgen een degelijke voorbereiding op de stages vanuit de verschillende componenten. Sommige stageopdrachten zijn onvoldoende geïntegreerd- en handelingsgericht geformuleerd. Ze vragen overwegend veel schrijfwerk en bevorderen het zelfgestuurd werken niet. In de loop van de derde graad nemen de stageopdrachten beperkt toe in moeilijkheidsgraad of complexiteit. De school kiest ervoor om niet alle leraren van het specifieke gedeelte in te zetten om de stages te begeleiden. Hierdoor missen de betreffende leraren de mogelijkheid om werkplekgericht te werken.

De geïntegreerde proef voldoet niet. De opdrachten sluiten aan bij de doelgroepen en het studieprofiel, maar missen soms voldoende diepgang om de leerlingen aan te zetten tot probleemoplossend denken en hen te doen reflecteren over de totaalzorg van de zorgvrager. De criteria zijn nog onvoldoende duidelijk en herkenbaar.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De school beschikt over voldoende leermiddelen en over de nodige infrastructuur voor het realiseren van het specifieke gedeelte van verzorging. Er is voldoende ICT-materiaal aanwezig. Leraren en leerlingen maken er veelvuldig gebruik van.

De vakgroep maakt nog onvoldoende werk van het inrichten van de lokalen tot een stimulerende leeromgeving in functie van de verschillende doelgroepen en het geïntegreerde leerplan.

Evaluatiepraktijk
*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De leerlingenevaluatie is over het algemeen voldoende kwaliteitsvol en valide. De school maakt gebruik van permanente evaluatie. In een aantal toetsen gaat er overwegend veel aandacht naar kennis. De leerplandoelstellingen met 'omschrijven en toelichten' komen dan meer aan bod dan die met 'handelen en aanwenden'. In de meeste componenten bewaken de leraren een evenwichtige beoordeling van attitudes, kennis en vaardigheden via het gebruik van evaluatiefiches en procesevaluatie. Zelfreflectie en peerevaluatie maken deel uit van het geheel van evaluaties. De leraren hebben nog onvoldoende werk gemaakt van duidelijke en transparante evaluatiecriteria.

Bij de beoordeling van de stages maken de leraren gebruik van degelijke evaluatiedocumenten. De stagebegeleiders vullen de beoordelingen aan met gerichte feedback. Er is ruimte voor zelfevaluatie en het formuleren van werkpunten via het portfolio. De stage evaluatie geeft een transparante kijk op de evolutie en de beoordeling van de leerling.

De evaluatie van de geïntegreerde proef is overwegend gericht op attitudes en op het schriftelijk werk van de leerling. De beoordeling van het handelingsgerichte deel van de proef is opgenomen in de stage evaluatie, waardoor het geheel minder transparant is.

Een overzicht van het geheel van de beoordelingen is digitaal beschikbaar voor leerlingen en ouders en zorgt voor voldoende transparantie. De leerlingen behalen doorgaans goede resultaten voor alle componenten en voor de stage.

Leerbegeleiding
*Preventief
Curatief*

De leerbegeleiding ondersteunt de leerlingen maximaal in het bereiken van de leerplandoelstellingen. De leraren stimuleren de leerlingen tot actieve deelname aan de lessen. Hiervan getuigen de werkbundels waarbij de leerlingen individueel of in groep nieuwe thema's exploreren en stage-ervaringen integreren. Zowel mondelinge als schriftelijke feedback ondersteunen het proces dat de leerling doorloopt. Differentiatie tussen leerlingen gebeurt echter zeer weinig. Aanvullend op het leerboek maken de leraren gebruik van zelfontwikkeld studiemateriaal, digitale informatiebronnen en beeldmateriaal.

De begeleiding op stage en bij de geïntegreerde proef is van een degelijke kwaliteit. Hiervan getuigen de zorgvuldige opvolgingsdocumenten.

Deskundigheidsbevordering
*Overleg
Vorming*

De grote betrokkenheid en de nauwe samenwerking van alle leraren in de vakgroepwerking vormt een stevige basis om de aandachtspunten adequaat aan te pakken. De leraren volgen nascholing om de evoluties op de werkplek op te volgen en doen een beroep op de pedagogische begeleiding om het gebruik van de integrale leerplannen voortdurend bij te sturen.

3.1.1.7 Wiskunde in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Latijn en Wetenschappen (leerplan D/2002/0279/047)

Voldoet

De leerlingen realiseren de eindtermen en de leerplandoelstellingen in voldoende mate. De materiële uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren, voldoet. De evaluatie is voldoende representatief en transparant. De leerbegeleiding is betrokken.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	Het onderwijsaanbod komt grotendeels overeen met de leerplandoelstellingen. De leerlingen exploreren de meeste onderwerpen consequent en doelgericht, maar er zijn enkele tekortkomingen, vooral rond meetkunde. 'Toepassingen in de ruimte' kent reeds meerdere schooljaren een gebrekkige behandeling. Sommige doelstellingen ervan ontbreken, andere komen slechts gedeeltelijk aan bod. In de vijf-uren optie kregen de leerlingen vorig schooljaar de doelstellingen rond 'vectoren' niet aangeboden.
	De component 'vaardigheden (en attitudes)' krijgt een veeleer impliciete behandeling. Leraarafhankelijk zijn er aanzetten tot een meer directe en expliciete benadering. Ook de vakgroep tracht een gezamenlijke aanpak uit te werken, maar de leraren beschouwen het onderdeel nog teveel als vanzelfsprekend aanwezig doorheen heel het curriculum. Zo is er bijvoorbeeld geen (graad)leerlijn uitgewerkt voor een graduele opbouw ervan.
	De leraren vertrekken vooral van het leerboek om de leerstof te plannen, aan te bieden en te evalueren. Daardoor is het leerplan niet altijd het richtpunt en gaat de samenhang van de doelstellingen soms wat verloren voor de leerlingen. De lessen zijn gemiddeld voldoende afgestemd op de verwachte beheersingsniveaus, maar het lesproces mist occasioneel ambitie in het bereiken van hogere taxonomische niveaus, zeker naar het einde van de graad.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De materiële uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren, voldoet. De lokalen beschikken over projectiemogelijkheden en een pc met internettoegang. De leraren doen er regelmatig een beroep op ter ondersteuning van hun didactiek. De vakgroep is gewonnen voor het gebruik van digitale schoolborden en schakelt ze regelmatig, enthousiast en efficiënt in.
	Tijdens de lessen en bij de evaluaties hanteren de leraar en de leerlingen vlot een grafisch rekentoestel. Daarbuiten blijven de momenten beperkt waarbij leerlingen zelf aan de slag gaan met andere ICT-hulpmiddelen. Slechts af en toe wijken de leerlingen uit naar een ICT-lokaal. De school mist zo kansen om leerlingen wiskundige inzichten op een eigentijdse manier te laten verwerven via visualisatie, grafische voorstellingen en dito animatie (meetkunde).
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	'Dagelijks werk' steunt vooral op schriftelijke toetsen, waarin meestal productevaluatie voorop staat. Sommige leraren werken ook wel met elementen van procesevaluatie (taken, voorbereidingen, zelfstandig werk, ...), maar betrekken die weinig bij de evaluatiescores. Vaardigheden, andere dan rekenvaardigheden, worden vrijwel niet geëvalueerd, althans niet direct.
	Leraren stellen examens samen op. De examenvragen zijn verzorgd en de verdeling over de verschillende leerplancomponenten is voldoende evenwichtig en representatief. Het peil van de examens is min of meer in overeenstemming met het gemiddelde beheersingsniveau dat het leerplan verwacht, maar de opbouw naar de hogere verwerkingsniveaus is slordig. Veel examenvragen betreffen nog het eerste niveau van feitenkennis en van reproductie, dat veeleer thuishoort in de formatieve evaluaties. Het summatieve gehalte van de examens stijgt ook niet naar het einde van de graad.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De leraren proberen zo goed mogelijk tegemoet te komen aan de individuele noden van de leerlingen en erkennen de nood aan preventieve leerbegeleiding, maar steunen nog sterk op een klassikale aanpak. Het onderwijsleergesprek is de meest gebruikte didactische methode. Het gebruik van meer activerende werkvormen en binnenklasdifferentiatie verschilt van leraar tot leraar.

De leraren concipiëren de evaluaties goed als een inherent onderdeel van het leerproces. De klassikale en individuele feedback is reëel. Bij mindere resultaten krijgen leerlingen verbeteringsacties en extra oefeningen aangeboden. Die verschillen sterk van leraar tot leraar. Sommige leraren hanteren een directieve aanpak, andere leggen de verantwoordelijkheid voor de remediëring veeleer bij de leerlingen. Er is weinig sprake van gelijkgerichtheid of 'leren van elkaar'. Voor leerlingen met leer- en ontwikkelingsstoornissen nemen de leraren afgesproken passende preventieve maatregelen.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De vakgroepwerking is verticaal georganiseerd over de twee graden en de onderwijsvormen heen. Op de agenda staan meestal vakorganisatorische onderwerpen, maar de vakgroep doet ernstige inspanningen om ook pedagogisch-didactische onderwerpen aan te snijden (bv. dyscalculie).

De vakgroep heeft pogingen ondernomen om afspraken te maken over een gelijkgerichte aanpak van de vakgebonden vaardigheden (en attitudes) en een doelgerichte evaluatie ervan. Uit het vakoverleg blijken intenties om meer didactische software, anders dan op het grafisch rekentoestel, in te schakelen.

De leraren hebben aandacht voor een kwaliteitsvolle en dynamische invulling van hun opdrachten. Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting hebben de leraren, meestal op eigen initiatief, diverse nascholingen gevolgd. Er zijn aanzetten tot stelselmatige multiplicatie van de ervaringen, maar voorlopig is het rendement hiervan nog niet hoog. De didactische aanpak in de klas blijft in hoge mate een individueel gegeven.

3.1.1.8 Wiskunde in aso derde graad in de studierichtingen Economie-wiskunde, Wetenschappen-wiskunde en Latijn-wiskunde (leerplan D/2004/0279/019)

Voldoet

De leerlingen realiseren de eindtermen en leerplandoelstellingen in voldoende mate. De leraren maken goed gebruik van de materiële uitrusting. De evaluatie is voldoende representatief en transparant. De leerbegeleiding focust vooral op remediërende acties.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

In de betrokken studierichtingen biedt de school naast de zes-uren cursus ook een acht-uren optie aan. De vaststellingen van dit verslag behelzen beide groepen. De leerlingen krijgen de leerplandoelstellingen van de basisvorming en van het specifiek gedeelte samenhangend aangeboden. De vakgroep verdeelt het graadleerplan evenwichtig over beide leerjaren. De wiskundige vorming is uitgebreid en resulteert in degelijke beheersingsniveaus van de behandelde leerstof.

De component 'vaardigheden (en attitudes)' krijgt intuïtief aandacht doorheen het curriculum, maar er zijn weinig sporen van een expliciete behandeling. De aanzetten tot een meer directe benadering verschillen per leraar. De inspanningen van de vakgroep om tot een gelijkgerichte benadering te komen, hebben voorlopig nog geen resultaat opgeleverd.

De leerlingen behalen de eindtermen van de 'onderzoekscompetentie' (ET20, ET21 en ET22) zeer gebrekkig. De beperkte invulling komt niet tegemoet aan de realisatie van de specifieke vaardigheden die de kern uitmaken van de drie betrokken eindtermen. Er is weinig of geen aandacht voor de noodzakelijke procesopbouw en -evaluatie zoals het leerplan aangeeft.

Uitrusting De lokalen beschikken over projectiemogelijkheden en een pc met internettoegang. De leraren doen er regelmatig een beroep op ter ondersteuning van hun didactiek. De vakgroep is gewonnen voor het gebruik van digitale schoolborden en schakelt ze regelmatig, enthousiast en efficiënt in.

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

Tijdens de lessen en bij de evaluaties hanteren de leraar en de leerlingen vlot een grafisch rekentoestel. Daarbuiten blijven de momenten beperkt waarbij leerlingen zelf aan de slag gaan met andere ICT-hulpmiddelen, wiskundige software of internetapplicaties. Slechts af en toe wijken de leerlingen uit naar een ICT-lokaal. De vakgroep lost daarmee de ICT-verwachtingen van het leerplan veeleer minimaal in.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De leerlingenresultaten voor het vak wiskunde zijn overwegend goed. De evaluatiepraktijk is voldoende representatief voor de behandelde leerstofinhouden. Er is vooral aandacht voor productevaluatie via schriftelijke (controle)toetsen. Andere evaluatievormen komen nauwelijks aan bod. De nadruk op elementen van procesevaluatie (taken, voorbereidingen, zelfstandig werk, ...) verschilt van leraar tot leraar. Ze komen omzeggens niet voor in de evaluatiescores, net zo min als de evaluatie van vaardigheden. De examenvragen bevatten een puntenaanduiding en de verdeling over de behandelde leerstofcomponenten is evenwichtig. De verbeteringen en de scores zijn betrouwbaar. De vraagstelling is niet altijd gedifferentieerd en daarom soms weinig ambitieus voor de bovenliggende beheersingsniveaus.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

In de klassen heerst er een sfeer van wederzijds vertrouwen en respect, de interactie met de leerlingen is vrij ongedwongen. De lessen verlopen gestructureerd, met het klassieke onderwijsleergesprek als meest voorkomende werkvorm. Meer activerende werkvormen zoals groepswork en zelfstandig leren zijn nog niet sterk ingeburgerd. De individuele begeleiding bij het oplossen van oefeningen is intens. Na toetsen en examens volgt klassikale en individuele feedback.

De leerbegeleiding op vakniveau is vooral curatief. Leraren zijn steeds bereid om leerlingen te begeleiden bij het wegwerken van problemen, maar hanteren daarbij zelden een directe aanpak. De leerlingen krijgen nog vaak zelf de verantwoordelijkheid om extra oefeningen te vragen of te maken. Voor leerlingen met leer- en ontwikkelingsstoornissen neemt de school passende sticordi-maatregelen.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

De vakgroepwerking is verticaal georganiseerd over de twee graden en de onderwijsvormen heen. Op de agenda staan meestal vakorganisatorische onderwerpen, maar de vakgroep doet ernstige inspanningen om ook pedagogisch-didactische onderwerpen aan te snijden (bv. dyscalculie).

De vakgroep heeft pogingen ondernomen om afspraken te maken over een gelijkgerichte aanpak van de vakgebonden vaardigheden (en attitudes) en een doelgerichte evaluatie ervan. Uit het vakoverleg blijken intenties om meer didactische software, anders dan op het grafisch rekentoestel, in te schakelen.

De leraren hebben aandacht voor een kwaliteitsvolle en dynamische invulling van hun opdrachten. Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting hebben de leraren, meestal op eigen initiatief, diverse nascholingen gevolgd. Er zijn aanzetten tot stelselmatige multiplicatie van de ervaringen, maar voorlopig is het rendement hiervan nog niet hoog. De didactische aanpak in de klas blijft in hoge mate een individueel gegeven.

3.1.1.9 Vakoverschrijdende eindtermen

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid	Het pedagogisch project vormt het raamwerk voor de schoolvisie op de vakoverschrijdende eindtermen met een breed aanbod van algemeen vormende activiteiten. De nadruk ligt op de totale ontwikkeling van de leerling, met daarin centraal: de verantwoordelijkheid voor zichzelf, voor de anderen en de wereld. De VOET-werking kadert binnen een traditie van brede vorming en van extra-curriculaire activiteiten. De school heeft de intentie om elke leerling tijdens zijn/haar schoolcarrière in contact te brengen met de verschillende (deel-)contexten. Ze streeft de VOET in hoofdzaak na via jaarlijks terugkerende projecten en via een veelheid van concrete initiatieven. Ze heeft daarvoor een globale vijfjarenplanning uitgetekend.
Doelgerichtheid	De bewaking van het uitgangspunt 'alle VOET voor alle leerlingen' is veeleer pragmatisch dan systematisch. De verantwoordelijken voor de ingediende VOET-activiteiten selecteren zelf naar eigen inzicht de nagestreefde eindtermen. Daardoor is de samenhang niet altijd gegarandeerd en is de overkoepelende doelgerichtheid van de VOET-werking niet sterk. De intensiteit van de bijdrage van de vakgroepen aan de VOET-werking verschilt van vakgroep tot vakgroep.
Ondersteuning	De coördinatie en de opvolging van de VOET-acties liggen bij de adjunct-directeur en een verantwoordelijke uit het middenkader. Op uitvoeringsniveau nemen zeer veel personeelsleden een engagement op, vaak in werkgroepen. Een standaardaanvraagformulier met doelstellingen koppelt de vakoverschrijdende initiatieven en acties in principe ook kwalitatief aan de VOET. De organisatiestructuur functioneert vrij adequaat.
Doeltreffendheid	Op uitvoeringsniveau is er in de werkgroepen aandacht voor de evaluatie en de bijsturing van de acties en de projecten. De evaluatie en bijsturing op schoolniveau is nog niet optimaal. Er zijn nog geen instrumenten en middelen ontwikkeld om alle kwantitatieve en kwalitatieve aspecten op overzichtsniveau te monitoren. De integrale aanpak is in aanleg wel aanwezig, maar de bewaking van de effectiviteit is nog niet structureel verankerd. Steekproefsgewijs zijn er enquêtes en evaluatiegesprekken met leerlingen. De VOET-coördinatie legt op de 'jaarlijkse denkdagen' een VOET-evaluatierapport voor aan het beleid.
Ontwikkeling	Er zijn een aantal specifieke professionaliseringsinitiatieven, maar de breedte en de effectiviteit ervan zijn beperkt. De school rekent vooral op de opleiding, de interesse en het engagement van de eigen personeelsleden. Er zijn enkele trajecten met de begeleidingsdiensten, de scholengemeenschap en externe experts met het oog op de verdere uitbouw van de VOET.
Uitvoering	Vrijwel alle eindtermen worden met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd binnen projecten en acties. Initiatieven die ondersteunend werken voor deze context zijn onder andere: project 'relatievorming en seksualiteit' voor de derdejaars, de buitenlandse reizen voor de vierde- en vijfdejaars en de sociale stages voor de laatstejaars. Zowel relatiebekwaamheid en interactie, als reflectie en beargumentering krijgen hun plaats in het opzet. Leerlingen krijgen impulsen om ervaringen op te doen, diepgaand te discussiëren en de eigen attitudes in vraag te stellen. Vakken zoals geschiedenis, Nederlands, PAV, lichamelijke opvoeding en godsdienst leveren een eigen bijdrage.
Sociorelationele ontwikkeling	

Omgeving en duurzame ontwikkeling De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij alle leerlingen nagestreefd. De werkgroep Milieuzorg Op School (MOS) is de drijvende kracht achter de meeste acties en initiatieven. Enerzijds probeert het beleid zo jaar na jaar een grote groep leerlingen warm te maken voor een actieve rol in deze werkgroep. Anderzijds rekent de werkgroep het tot zijn hoofddoelstelling om alle leerlingen te mobiliseren tot bewustheid voor de aangekaarte duurzaamheidsaspecten. Diverse acties en projecten ondersteunen deze doelstellingen: campagnes op het elektronisch platform, afvalscheiding op de speelplaats, jaarlijkse milieudag of -week, 'walk for water'-manifestatie. Daarmee wordt niet alleen het inzicht in duurzame ontwikkeling in de kijker gezet, maar ook de eigen rol erin. De werking is ook ingebed in de lokale omgeving met acties rond zwerfvuil, tentoonstellingen en toneelvoorstellingen. De eindtermen rond natuur en landschap komen veeleer indirect aan bod.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school onderzoekt en bewaakt op systematische wijze de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de campus. Ze heeft daarvoor een globaal preventieplan en een jaaractieplan opgesteld, die rekening houden met de risicoanalyses, de vaststellingen van de externe dienst en de controle- en keuringsverslagen van derden. De preventieadviseur is bij het beleid betrokken en coördineert er nauwgezet de uitvoering van. Waar nodig krijgt hij ondersteuning van de preventieadviseur van de scholengemeenschap. Het comité preventie en bescherming op het werk is reglementair samengesteld en vergadert op regelmatige basis. De verslagen staan op het elektronisch platform en zijn voor alle betrokkenen raadpleegbaar. Algemene maatregelen voor het personeel staan in de onthaalbrochure.

Uit de controles en de adviezen blijkt dat er nog enkele gebreken zijn, maar die zijn op het ogenblik van de doorlichting ofwel al weggewerkt, ofwel opgenomen in het jaaractieplan en/of het globaal preventieplan. Op het plaatsen van rookmelders en het aanpassen van enkele branddeuren na, houden de geplande werken nauwelijks of geen risico's in op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid, gezondheid en hygiëne. Het betreft overwegend verbeteringswerken.

De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Omwille van de systematiek waarmee ze tekorten en gebreken opspoorde en wegwerkte en de aandacht voor proactieve acties, vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen van de school om de resterende gebreken weg te werken.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid Het pedagogisch project van de school bepaalt het doel van de evaluatie. Via de evaluatiepraktijk wil het beleid de leerlingen zoveel mogelijk in hun leerproces ondersteunen. De documenten bevatten voornamelijk organisatorische afspraken omtrent evaluatie en rapportering.

De visie geeft aan dat de school met de evaluatie niet alleen zicht wil krijgen op het leerproces van de leerling, maar ook op het didactisch handelen van de leraar en op de realisatie van de leerplandoelstellingen. Gerichte begeleiding en feedback moeten elke leerling stimuleren om zijn talenten te ontwikkelen.

De school kent 75 % gewicht toe aan de evaluatie via examens. Ze doet dit veeleer vanuit een traditie dan vanuit een bewuste keuze. Volgens de school vragen aso- en tso-opleidingen om een toetsing van grote leerstofhoeveelheden, wat echter niet uit de gehanteerde leerplannen blijkt. In de tweede graad hebben heel wat vakken drie examenreeksen, wat haaks staat op de doelstelling om grote leerstofhoeveelheden te toetsen. De vakgroepen hebben ook geen problemen met de onderwaardering in de puntenverdeling van het persoonlijk werk van de leerlingen en van het permanent leren. Dat geldt ook voor de mogelijkheden die leerlingen nu krijgen om te speculeren via eenmalige goede prestaties. Nochtans vragen de leerplannen en de doelstellingen vervat in competenties en vaardigheden naar procesevaluatie. In het bso kiest de school voor een systeem van permanente evaluatie. Dit betekent concreet dat er geen proefwerken zijn.

Voor de inhoudelijke invulling en validiteit van het dagelijks werk, de examens of permanente evaluatie stelt de school de vakgroepen verantwoordelijk. Ze dringt daarbij aan op horizontale en verticale samenhang. Het beleid stuurt deze realisatie aan via de agenda's van de vakgroepwerking. Elke vakgroep voert dit uit op zijn manier, waardoor er nogal wat kwaliteitsverschillen bestaan tussen de verschillende leraren en vakken. Het leerplan vormt niet altijd de basis voor de evaluatie.

Er zijn geen afspraken over de evaluatie van vakattitudes. Die gebeurt in de meeste vakgroepen dan ook niet, bij praktijkvakken is dat wel het geval. De leerlingen in het bso krijgen een evaluatie op het vlak van attitudevorming op basis van twee algemene, sociale attitudes: respect en sociale omgang. Daarnaast zijn er ook richtingsgebonden attitudes: orde en stiptheid, inzet en interesse. Voor de derde graad bso komt daar nog verantwoordelijkheidszin bij. Op het einde van elke periode krijgt de leerling ook een attituderapport. Dit rapport staat volledig los van het puntenrapport. Het blijkt vaak een belangrijke remediërende en sturende functie te hebben.

Over het gewicht van basisdoelen versus uitbreidingsdoelen in de evaluatie zijn er meestal de nodige afspraken.

De school communiceert bovenstaande aandachtspunten via het schoolreglement en via richtlijnen in de aanloop naar de examenperiodes en de delibererende klassenraden. Het beleid herhaalt deze communicatie regelmatig.

De infodagen aan het begin van elk schooljaar informeren de ouders duidelijk over de procedures en afspraken. Deze duidelijke communicatie zorgt er mee voor dat er achteraf weinig of geen betwistingen rond evaluatiebeslissingen zijn. Ouders kunnen met hun persoonlijke code inloggen op het elektronisch platform om de punten van hun kind volgen.

Ondersteuning Op schoolniveau zijn er duidelijke afspraken over de verdeling van de punten over de trimesters of semesters. Voor de vakken zonder gespreide evaluatie zijn er ook afspraken over de gewichten van het dagelijks werk en de examens. De ontwikkeling van de vorm en de inhoud van de evaluatie vertrouwt de directie toe aan de vakgroepen. Ze rekent daarbij op de professionaliteit van de voorzitters en de leden. De directie ondersteunt hen echter weinig, hoewel de vakgroep verzorging hier een uitzondering op blijkt te zijn. Het onderwerp evaluatie kwam ook niet aan bod op recente personeelsvergaderingen.

De rapportering over de eindresultaten is conform de regelgeving. Er is een correcte afhandeling van de processen-verbaal. De notulen van de delibererende klassenraad zijn volledig en de B- en C-attesten gemotiveerd. De schoolleiding hecht veel belang aan formulering van de rapportcommentaren en aan de motivering van de B- en C-attesten. Het doel hierbij is de klassenraad oog te laten hebben voor de totale persoonlijkheid van de leerling en niet enkel voor de punten.

Doeltreffendheid De schoolleiding verzamelt en analyseert de resultaten van de leerlingen die de klassenraad heeft geheroriënteerd. Het directieteam bewaakt de vakgroepwerking rond evaluatiepraktijk procesmatig, maar gaat slechts beperkt na of de vakgroepen de beleidsdoelstellingen bereiken. Procesevaluatie en vormen van zelf- en peerevaluatie die beter aansluiten bij sommige vaardigheids- of competentiegerichte doelstellingen, komen in de meeste vakken onvoldoende aan bod. Bij praktijkvakken is dat wel het geval. De school volgt dit weinig systematisch op, waardoor deze ontwikkeling in de meeste vakken weinig doeltreffend verloopt.

De aandacht voor het formatieve aspect van de evaluatie hangt af van de betrokken leraar of vakgroep. De oorzaken voor teleurstellende studieresultaten komen al te vaak bij de leerlingen zelf terecht. Als er al reflectie op de evaluatiepraktijk is, blijft die vaak algemeen en gaat ze niet tot op het niveau van onderdelen of vragen waarop leerlingen zwak scoren. De doelstelling om via gerichte begeleiding en feedback elke leerling te stimuleren om zijn talenten te ontwikkelen, wordt overwegend niet bereikt. Toch slagen enkele vakgroepen, waaronder Verzorging, er in via individuele begeleiding de bedoelde resultaten toch te bereiken.

De evaluatie verloopt over het algemeen traditioneel en dat wordt zelden in vraag gesteld. Dit stemt niet overeen met de evaluatievorm uit de schoolvisie, die het leerproces ondersteunt.

De evaluatie- en deliberatiepraktijk beantwoorden onvoldoende aan doelstellingen uit de schoolvisie op evaluatie. Die vraagt aandacht voor de totale persoon van de leerling en voor de ondersteuning het leerproces. Heel wat

klassenraden blijken clausuleringen uit te spreken en te motiveren op basis van één vaktekort, met inbegrip van vakken uit het complementaire gedeelte. De schoolbrede afspraken over het formuleren van rapportcommentaren bevorderen de kwantiteit en de kwaliteit van de geleverde feedback nauwelijks. In de praktijk zijn adviezen, clausuleringen en commentaren onvoldoende op maat van de individuele leerling. Net zoals de leraren heel wat remediëringen en vakantietaken klassikaal opleggen, formuleren de klassenraden de motiveringen quasi uitsluitend vanuit de vaktekorten in standaardzinnen.

De school besteedt veel tijd aan evaluatie. In de tweede graad gebruikt ze het maximaal toegelaten aantal halve dagen. Daarnaast toetsen de leraren ook nog heel veel tijdens de lesuren, hoewel de resultaten nauwelijks van belang zijn in de totaalscore van de vakken. Noch het beleid, noch de vakgroepen of leraren hebben het rendement van de evaluatietijd tegenover het verlies aan onderwijstijd afgewogen.

Er zijn nog geen schoolbrede afspraken gemaakt over de evaluatie van de onderzoekscompetentie in de derde graad. De validiteit van de verkregen scores en de wijze waarop de vakgroepen de realisatie van de eindtermen rond onderzoekscompetentie meten, verschillen sterk van het ene poolvak tot het andere. Het aandeel van deze evaluatiegegevens in het totaalcijfer is niet transparant. Duidelijke criteria voor de evaluatie van de onderzoekscompetentie ontbreken.

Ontwikkeling De laatste schooljaren heeft de school enigszins ingezet op de ontwikkeling van haar evaluatiepraktijk. Als eerste stap heeft het beleid daartoe haar visie en alle hiermee samenhangende documenten geüpdatet. Leraren verzamelen leerlingenresultaten en feedback momenteel op het elektronisch platform tot op het niveau van de toetsen. Verder heeft de school een aantal initiatieven genomen voor de bevordering van de professionaliteit op het vlak van de evaluatiepraktijk. Zo doet de school in een aantal gevallen een beroep op de pedagogische begeleidingsdiensten om vakgroepen te laten reflecteren over een bredere en meer valide evaluatie. Momenteel ligt de klemtoon van de evaluatiepraktijk op beleidsniveau nog niet voldoende op procesevaluatie en op de evaluatie van de vaardigheden en vakattitudes. Ook hebben nog niet alle vakgroepen en leraren aansluiting gevonden bij de evaluatiecriteria van de leerplannen.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De leiding van de school is in handen van een directieteam dat bestaat uit een directeur, een adjunct-directeur en een administratief directeur. De respectievelijke functiebeschrijvingen bepalen de taakverdeling. Niet alle personeelsleden blijken hier een duidelijk zicht op te hebben. De directie laat zich ondersteunen door een middenkader 'het schoolteam' dat bestaat uit een coördinator per graad en een coördinator voor het bso.

De gehanteerde leiderschapsstijl is veeleer democratisch. Er is ruimte voor inspraak voorafgaand aan beslissingen. De schoolleiding vergroot de betrokkenheid in de schoolwerking via thematische werkgroepen en diverse inspraakorganen. Soms mist het beleid voldoende daadkracht, waardoor het lerarenteam genomen beslissingen onterecht kan tegenhouden of niet uitvoert. Zo leeft niet iedereen de afspraken na rond de evaluatiepraktijk en bij het hanteren van deliberatienormen.

Het beleidsteam vult het pedagogische luik in vanuit de feedback van de verschillende vak- en werkgroepen. De aansturing en opvolging van de vakgroepwerking blijft veeleer zwak waardoor er grote vakgroep-gebonden verschillen ontstaan zoals voor de evaluatiepraktijk.

Visieontwikkeling De algemene schoolvisie en de specifiek gerichte visies zoals visie op zorg, leerlingenparticipatie, ... zijn gebaseerd op de visie en de afsprakenkaders van de scholengemeenschap. Het directieteam heeft hiervoor recentelijk een schooleigen vertaling uitgewerkt waarvoor ze via de verschillende participatieorganen en de personeelsvergadering op schoolbreed niveau een draagvlak tracht te creëren. Ze ziet het als haar verantwoordelijkheid om blijvend in te zetten op zorg voor alle leerlingen binnen een rustige- en open schoolcultuur.

De visie is uitgeschreven op het school-, personeels- en leerlingenniveau. Voor de leerlingen ligt de focus op waarden en normen met vooral aandacht voor respect en gelijkwaardigheid, het verhogen van het welbevinden en een sterke betrokkenheid in het schoolgebeuren. De ruime aandacht voor leerlingenparticipatie in het schoolgebeuren is hiervan een voorbeeld. Op personeelsniveau legt de school het accent op een laagdrempelige communicatie met een sterk informeel karakter, de kans om te professionaliseren, de zorg voor een krachtige leeromgeving en de ondersteuning van het pedagogisch beleid voor dagelijkse zorg. Op schoolniveau wil de schoolleiding vooral borgen wat goed is, werken aan modern onderwijs en inzetten op een goede samenwerking met externen zoals het CLB en de middenschool.

De school heeft haar visieteksten bijeengebracht in een schoolwerkplan met jaarlijks aanpasbare actieplannen voor zowel de pedagogische, de organisatorische en de ondersteunende processen. Voorlopig is de vertaling ervan onvoldoende zichtbaar zoals bijvoorbeeld voor de aansturing van de onderwijsprocessen.

- Besluitvorming** De school beschikt over de decretaal verplichte participatieorganen, een ouder- en een leerlingenraad. Het beleid wil uitdrukkelijk vorm geven aan een democratisch en gedragen schoolbeleid. Daarom hecht zij veel belang aan open communicatie en stimuleert zij het engagement van alle personeelsleden. Hiervan getuigen het maandelijks overleg met personeelsafgevaardigden en de functioneringsgesprekken met aandacht voor bottom-up evaluatie. De communicatie in verband met genomen beslissingen en afspraken verloopt via personeelsvergaderingen, dienstnota's op het digitaal platform en via informele communicatie. Deze beleidskeuze biedt voldoende kansen tot betrokkenheid.
- Kwaliteitszorg** Op schoolniveau is er nog geen geïntegreerd kwaliteitszorgsysteem. De school verzamelt gegevens over een aantal aspecten van de werking, onder meer over de schoolloopbaan en recentelijk ook over het welbevinden van de leerlingen. In het verleden maakte de school werk van een analyse van de sterkte en zwakte van de schoolwerking. De schoolleiding kreeg daardoor een vrij goed zicht op punten die voor verbetering vatbaar zijn. De huidige initiatieven met betrekking tot kwaliteitszorg zijn terug te vinden in het schoolwerkplan. Hoewel er op schoolniveau aandacht is voor interne kwaliteitszorg en men bijstuurt, bestaat er onduidelijkheid over de effecten van sommige acties. Het blijft voor de school een uitdaging om de kwaliteitsbewaking op systematische wijze op te volgen.
- Deliberatie** De doorlichting heeft een tekort voor de leerplanrealisatie voor bedrijfseconomie in de tweede graad tso in de studierichting Handel vastgesteld. De onderwijsinspectie is van oordeel dat in de betrokken vakgroep voldoende kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn om het tekort weg te werken. Dit tekort wordt niet meegenomen in het advies. Ook voor de punten die kunnen verbeteren, beschikt de schoolleiding over voldoende dynamiek om de nodige bijstellingen te realiseren.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De materiële ondersteuning van de leerplanrealisatie voor de meeste vakken
- Het naleven van de voorwaarden voor woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het open en gestructureerd leer- en leefklimaat
- Het brede aanbod van algemeen vormende activiteiten

Wat betreft het algemeen beleid

- De open communicatie en de toegankelijkheid van de schoolleiding

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De realisatie van de onderzoekscompetentie
- Het doelgericht nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen
- De materiële uitrusting voor het vak PAV
- Het geïntegreerd realiseren van de leerplandoelstellingen voor bedrijfseconomie in tso derde graad Handel

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De implementatie van de schoolvisie op de evaluatiepraktijk

Wat betreft het algemeen beleid

- De implementatie van beleidsbeslissingen
- De doelgerichte ondersteuning en opvolging van de vakgroepwerking
- De doeltreffendheid van de interne kwaliteitszorg

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor bedrijfseconomie in tso tweede graad in de studierichting Handel (geen opvolging)

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de **erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'** voor alle structuuronderdelen.
- voor de **erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'**.
- voor de **overige erkenningsvoorwaarden**.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Lieve CLAES de inspecteur-verslaggever	Veronique HUBER de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	